

CULTURA L'ARTISTA DISPOSA D'UN ESPAI PROPI AL TEATRE-MUSEU DALÍ

Una dècada sense Evarist Vallès

La historiadora de l'art Mariona Seguranyes reivindica la figura del pintor abstracte figuerenc deu anys després de la seva mort

Josep M. Bernils | FIGUERES

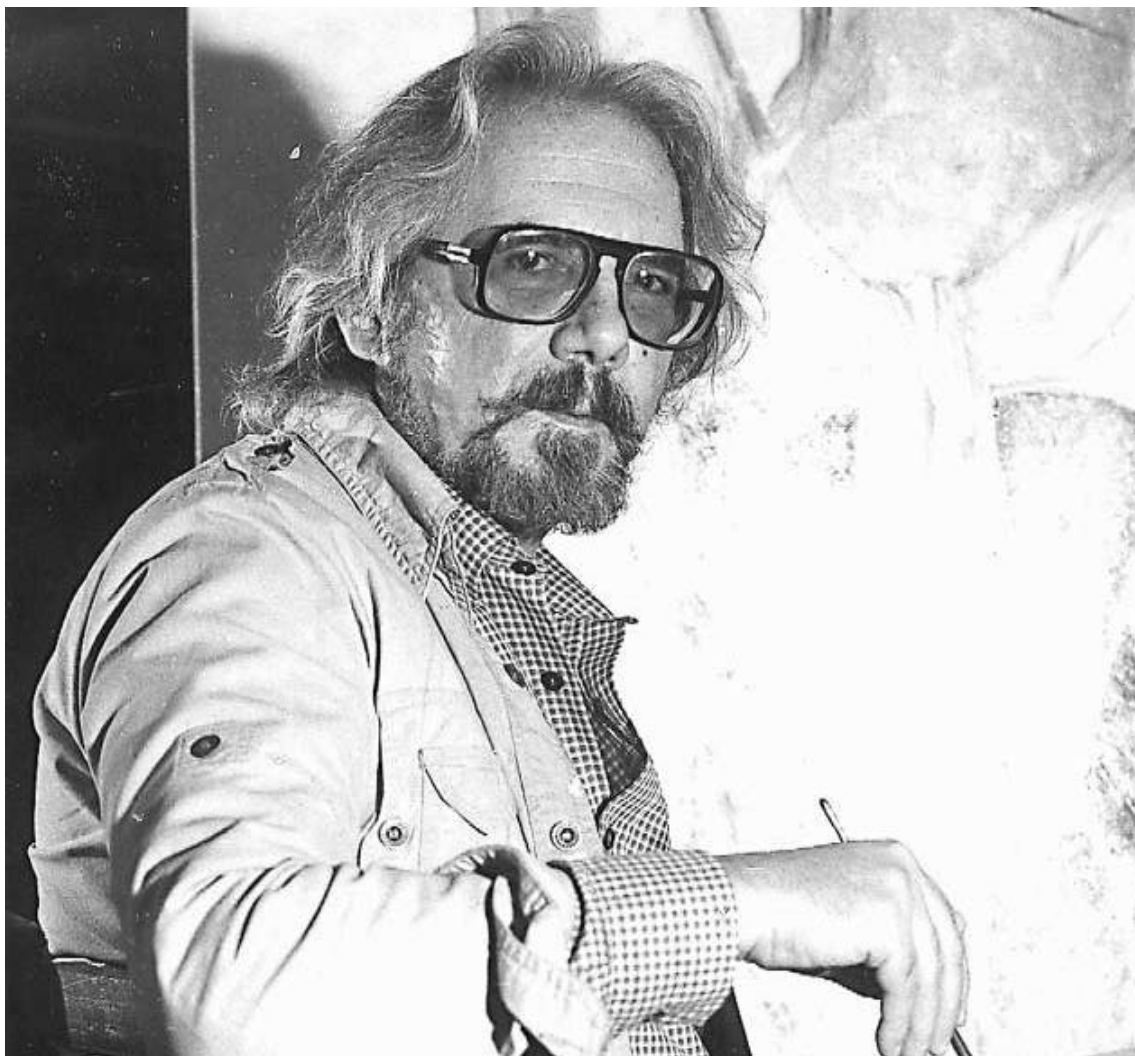
Evarist Vallès va morir fa deu anys a Figueres. L'efemèride es va escaure el 23 de febrer, però ha passat desapercebuda si no hagués estat per la conferència que els Amics del Museu Dalí van organitzar dijous passat, sota la cúpula del Teatre-Museu, a càrrec de la historiadora de l'art i especialista en la seva obra, Mariona Seguranyes. Un acte "per donar a conèixer aquest artista tant interessant com desconegut", com van subratllar els organitzadors a l'hora de fer la convocatòria. Només pel sol fet de tenir un espai del mateix Museu Dalí dedicat a ell, Evarist Vallès ja hauria de merèixer una atenció especial.

"Després de 10 anys de la seva mort, resten moltes coses a fer com per exemple estudiar i ubicar la seva obra en el context català i nacional, sobretot en els anys cinquanta, seixanta, en que artistes com ell i el també empordanès Bertomeu Massot, van ser des de l'Empordà i París els precursors de l'art avantguardista d'aquells moments", assenyalà Seguranyes. Nascut a Pirola (Barcelona) l'any 1923, Evarist Vallès va ser el segon dels 11 germans que configuraven la seva família. Per motius professionals, l'any 1932, la família es va traslladar a Figueres. Tot i les seves estades a l'estranger, la ciutat va ser la seva residència habitual fins a la seva mort el 1999.

La conferència va recordar que tant Massot com Vallès es van inspirar "amb un mateix referent, que és el paisatge quotidià de la seva creació, i sense saber-ho esdevenen continuadors d'aquella escola empordanesa, que es caracteritza per tenir un mateix referent creatiu, la comarca, expressat dins l'estètica de l'informalisme abstracte imperant a nivell europeu. Cal sumar esforços per fer conèixer l'obra d'Evarist Vallès i contextualitzar-la en el seu present que el configura com un dels artistes més punyents i sincers que ha donat el nostre territori".

En la seva conferència, la doctora en art figuerenca va fer un esbós, a grans trets, de la figura del singular pintor que mentre cursa el batxillerat a l'institut Ramon Muntaner rep les primeres classes de pintura de la mà de Ramon Reig, professor de dibuixen el centre i reconegut aquarel·lista empordanès. El 1942 marxa a Barcelona a cursar la carrera de Dret però es posa malalt i és traslladat al sanatori del Brull, al Montseny, allà decideix dedicar-se a la pintura i abandonar els estudis.

RELACIÓ AMB DALÍ. La seva primera exposició la realitza a la Sala Icària de Figueres on coneix Sal-

VALLÈS I SEGURANYES. Una foto de l'artista al seu estudi i la conferència de dijous al Museu Dalí

HORA NOVA / ÀNGEL REYNAL

vador Dalí, quan el pintor arriba d'una llarga estada a Nova York. Seguranyes va recordar que el crític d'art Rafael Santos Torroella "considera aquesta primera etapa una de les més importants de la seva trajectòria plàstica, perquè en ella ja es concentren la base de la seva producció pictòrica posterior, és a dir, la creació a partir del paisatge empordanès".

El poeta Josep Vicenç Foix li presentarà la següent exposició a la sala Argos de Barcelona el 1949, amb un text al catàleg, on també hi serà present l'Empordà i on es presenta "aun Vallès com una mena d'alquimista, cercant entre les

confabulacions secretes del paisatge i l'essència humana. Anys després, Vallès descriurà aquesta primera etapa com afectada per una influència daliniana, però malgrat aquesta empremta, té una personalitat pròpia, forta".

La relació d'amistat entre Dalí i Vallès prové del mateix referent d'ambdós artistes, l'Empordà, el paisatge, que esdevindrà el motor de les seves obres. L'Evarist començà, el 1949, els seus viatges a París i dos anys més tard ja exposa a Madrid. La seva activitat és fulgurant i la seva evolució com a artista també. Mariona Seguranyes va descriure, una a una, les seves

→ **EL REFERENT**
"EL PAISATGE DE L'EMPORDÀ EXPRESSAT DINS DE L'INFORMALISME ABSTRACTE"

→ **PRESENCIA A PARÍS**
DALÍ ES VA ENDUR VALLÈS I PITXOT A LA SEVA ANTOLOGICA AL GEORGES POMPIDOU

diferents etapes. Va recordar, per exemple, que l'any 1952 "estudià als pintors de Quattrocento i del Cinquecento, en la seva estada a Itàlia i a la Toscana, emergirà una mena de classicisme, amb el que ordenarà la realitat. El 1955 realitza la seva primera experimentació en abstracte amb monotip, a través del gravat. La primera peça abstracte que li coneixem, però, és del 1958. De fet hi arriba a través d'una simplificació de les formes i a través de l'estudi de la llum".

Seguranyes afirma que "allò que li donarà la clau és la llum i la matèria per arribar a l'abstracció és la llum de l'Empordà. La mostra del 1957 a les galeries Laietanes, els crítics relacionen la seva obra amb l'escola empordanesa, però ell ja està treballant amb la llum, més enllà d'aquest paisatge. A finals del 1957 se'n va a París per tercera vegada, on hi residirà amb intermitències fins el 1965 i on exposa en solitari. Al'abril de 1968 exposa a Caracas on les seves obres pujaran de tons, deixant-se envair per aquell paisatge. Amb anterioritat havia fet una estada a Nova York. Aquell any emergiran els primers gavarrots a les seves teles, que provenen d'aquelles agulles doloroses de les seves composicions surrealistes i de les pinzellades curtes que simbolitzen la llum".

L'especialista en art va continuar explicant que "el 1969, quan arriba a Catalunya inicia l'elaboració d'unes teles pulcrament blanques on emergeixen més gavarrots, jugant amb tota mena de materials. Entre 1972 i 1975 el color tornarà a les seves composicions dibuixant unes línies que seran les que concentraran l'energia espacial. El 1978 presenta una exposició retrospectiva entre el Museu de l'Empordà i el Teatre Museu. Dalí li obria les portes del seu gran tresor, la seva obra més preuada, el Teatre de la Memòria, on ell i Pitxot hi seran presents per sempre amb una sala específica. L'any següent Dalí s'endú obres de tots dos al Centre Georges Pompidou, i ell mateix declara que als francesos els hi vol ensenyar els pintors empordanesos perquè s'adonin que els seus no són tant importants".

Vallès declarava l'any 1995 que "la meua pintura no canvia, evoluciona. I aquesta evolució és com una mort i un renaixement. El meu esperit es manifesta en la meua pintura l'espai i la llum de l'Empordà marquen molt. La meua pintura és una construcció de l'espai i la llum". Seguranyes es va reafirmar en aquestes manifestacions tot assenyalant que "el fil conductor de tota la seva obra plàstica és l'espai i la llum empordanesa, que del principi al final han tancat un cercle perfecte, que conté en ell l'energia telúrica comarcal". ■